

**ҲИКМАТ АРБОБЛАРИНИНГ ТУРЛИ ТИЛДАГИ МУЛОҚОТ ОДОБИНИ
ИФОДАЛОВЧИ МАҚОЛЛАР ҲАҚИДАГИ ФИКРЛАРИ
(ЎЗБЕК ВА КОРЕЙС ТИЛЛАРИ МИСОЛИДА).**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6653780>

Баёнханова Ирода Фуркатовна

СамДЧТИ

“Узоқ шарқ тиллари кафедраси Катта-ўқитувчиси

Email: irodabayonkhanova2208@gmail.com

[+998915408484](tel:+998915408484)

АННОТАЦИЯ

Мақолада ўзаро муносабат ,мурожаат қилиш жараёнидаги ўзни тутиш ва фикр алмашувлар муомала маданияти тушунчаси ҳақида фикр юритилган. Муносабат, мурожаат, мулоқот, мунозара, мубоҳаса, муҳокама, мулоҳаза сингари тушунчаларнинг барчаси муайян миллат ,яъни ўзбек ва корейснинг зийнатига мос бўлган зийнатлар ҳақида бўлиб, у этик ва эстетик меъёрлар, қоидалар билан амалга оширилишига кўп таърифлар бериб ўтилган. Мақолада инсон дилини овлаш, унга меҳр бериш, самимий тилаклар изҳор этиш илинжи шарқ адабиётида шарафланган, тарафланган. Сабаби, дунёда бир илм борки, бу адабиётнинг бош мавзуси бўлиб келган. Бу инсоншуносликдир. Ушбу илмнинг ибтидоси еса инсон дилига йўл излашдир. Илму фан ҳам, маънавий маданият ва санъат ҳам шу ҳақда бош қотириб келган.

Калим сўзлар: *Мулоқот , мақол, муомала маданияти, хулқ-атвор, одоб-ахлоқ, нутқий фаолият, қалбга йўл, ўзаро тушуниш, сўз кўрки, тарбия асоси, 한국어 속담, 중의적 표현, 직접적 표현, 동음어, 다의어, 단의어. 의사 소통, 치료 문화, 매너, 품위, 연설 활동, 영혼의 길, 상호 이해, 단어 비전, 교육의 기초*

**THOUGHTS OF WISDOMS ON PROVERBS EXPRESSING THE ETHICS
OF DIFFERENT LANGUAGES
(ON THE EXAMPLE OF UZBEK AND KOREAN LANGUAGES)**

Bayonkhanova Iroda Furkatovna

SamSIFL

A senior teacher at the Department of Far Eastern Languages

Email: irodabayonkhanova2208@gmail.com

[+998915408484](tel:+998915408484)

ABSTRACT

The article gives an idea of the concept of culture of interaction, self-retention and exchange of views in the process of Appeal. Such concepts as attitude, appeal, communication, discussion, discussion, reasoning are all about ornaments that are suitable for the adornment of a particular nation, that is, Uzbek and Korean, and have given many definitions to its implementation by ethical and aesthetic norms and rules. In the article, the ilinji was honored in Eastern literature for hunting the human heart, giving him kindness, expressing sincere wishes. The reason is that in the world there is one science, which has become the main subject of literature. This is humanism. And the beginning of this science is the search for a way into the human heart. Both the science and spiritual culture and art of Ilmu have been puzzled about this.

Keywords: Proverbs, paremiology, proverbs, phrases and parems, paremiology of the Korean and Uzbek languages, communication, culture of treatment, manners, decency, speech activity, path to the soul, mutual understanding, word vision, the basis of Education Proverbs, expressions, comparisons [antithesis], cognitive terms ... 한국어 속담, 관용적 표현, 중의적 표현, 직접적 표현, 동음어, 다의어, 단의어

РАЗМЫСЛИ МУДРОСТИ О ПОСЛОВИЦАХ, ВЫРАЖАЮЩИХ ЭТИКУ РАЗНЫХ ЯЗЫКОВ (НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКСКОГО И КОРЕЙСКОГО ЯЗЫКОВ).

Баёнханова Ирода Фуркатовна

СамГИИЯ

Старший преподаватель кафедры дальневосточных языков

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются взаимоотношения, поведение в процессе обращения и обмен мнениями о понятии культура обращения. Такие понятия,

как отношение, обращение, диалог, дискуссия, преуважение, дискуссия, рассуждение-все это о украшениях, которые соответствуют украшениям определенной нации, то есть узбеков и корейцев, и которые во многом определяются этическими и эстетическими нормами и правилами. В статье говорится, что любовь к человеческому языку, любовь к нему, искренние пожелания почитаются и поддерживаются в литературе Ближнего Востока. Причина в том, что в мире есть наука, которая всегда была главной темой литературы. Это человеческая наука. И первопричиной этой науки является поиск пути к человеческому языку. И Наука, и духовная культура, и искусство всегда кланялись этому.

Ключевые слова: коммуникация, культура поведения, манеры поведения, речевая деятельность, путь к сердцу, взаимопонимание, боязнь слова, основа воспитания, 한국어 속담, 중의적 표현, 직접적 표현, 동음어, 다의어, 단의어. 의사 소통, 치료 문화, 매너, 품위, 연설 활동, 영혼의 길, 상호 이해, 단어 비전, 교육의 기초

КИРИШ.

Мулоқотнинг асосини инсонлар ташкил этади. Уларнинг ташқи кўриниши, тили, дини, фикри, орзу, мақсад, армонлари, муаммою-муносабатлари барчасини сўз билан ифодалаймиз.

Ҳар бир инсон ўз мулоқот фаолиятида “қовун туширмасликка” қанчалик уринмасин хатолардан холи бўлиши даргумон. Шу боисдан таълим тарбия (ўз ўзини тарбиялаш ҳам) вазифалари зиммасида ана шу хатолардан сақланиб туради ва бунга ҳарбир инсон интилади. Нутқий мулоқот фаолиятида мақолнинг ўрни беқиёс.

Мулоқот стратегиясини тўғри танлашда ички ишонч ҳамда малака, дунёқараш, кўникмаларни шакллантириш бош мезон ҳисобланади. Бу айниқса расмий ва ишбилармонлар учрашувларида, хизматчилик муносабатларида, тадбир ва маросимларда алоҳида аҳамиятга эга.

Самимий мулоқот жараёнида мақолларни ўз ўрнида қўллаш сўз сехри санъатининг ёрқин намунасидир.

Инсоният одобининг ва одамийлик асосининг улуғ қасри устунларидан бири ўринли сўзлаш ва нутқнинг гавҳари мулойимлик ва одоб пардасида бўлишини таъминлашдир. Ахлоқ аркининг юқорисида турувчиларнинг

айтишича, инсоннинг камолоти ва билимнинг баланд мартабаларидан бири чиройли сўзлаш бўлиб, бу боғнинг гули ақл баҳористонининг насими билан очилади ва саодатнинг ёрқин жавоҳир дастурхонини ақл савдогаригина ёзаолади. Ёқимли ва қимматбаҳо сўзларни донолик ва иқбол арбобининг тожи бўлган юнон ҳақимларининг айтишларича, тил ҳар бир ақл соҳиби фазилати ҳазинасининг калитидир ва ҳар кимсанинг билими даражаси унинг сўзлари орқали маълум бўлади [Усмонов Р., Саодатнома, 1995, 276]

Ҳар киши гапирмай тургани замон,

Айб ила ҳунари бўлади нихон!

Бархурдор ибн Маҳмуд [Машриқзамин ҳикматлар бўстони, 1997, 256 бет].

Ҳалқимизда шундай мақол бор. “Тил борки, бол келтиради, тил борки бало келтиради”. Бир сўз билан айтганда, ҳар бир сўзни ўз жойида қўллаш инсондан катта маҳорат талаб этади. Худди шундай мақол корейс халқларида ҳам мавжуд:

혀가 있으면 꿀을 가져오고 혀가 있으면 재앙을 가져온다

Сўзловчи киши бадхулқ бўлсада, баъзан унинг сўзларига диққат қил, гоҳо ёмон оғиздан ҳам яхши сўз чиқиб қолади.

Сўз лаззатини одами нодон билмас,

Нечунки асал лаззатини ҳайвон билмас.

Толибий. [Машриқзамин ҳикматлар бўстони, 1997, 250 бет].

Бир ҳақимнинг шундай деганини эшитдим: “Оғиз ичидаги тил қин ичига яширилган қиличдир”. 입 속의 혀는 질 속에 숨겨진 칼이다

“Қозонга яқин юрсанг қораси юқар” – деб бежизга айтмаганлар [Ўзбек халқ мақоллари., 2012., 746]. 냐비에 가까이 가면 검은 색이 올라갑니다.

“Яқинлар суҳбатини изла фисқи фужур аҳлидан қоч, сабр қил, шошқалоқликни одат қилма, сирингни ҳар кимга айтма, молингни ўйлаб харж қил”. “Махзам ал-улум” [Ҳолидий Ҳ. Кўхна шарқ дарғалари, 1999, 24-276]

Шу маънода корейс халқларида ҳам шундай фикрлар мавжуд: 친척의 대화를 구하고, 인내하고, 서두르지 말고, 모든 사람에게 비밀을 말하지 말고, 돈을 현명하게 쓰십시오.

АДАБИЁТЛАР ТАҲЛИЛИ.

Ҳикмат: Сахий ва олижаноб кишилар билан ўзаро мулоқотда бўлмоқ кишини ёқимли феъл ва чиройли хислатларга рағбат қилдиради. Ёмон феъллик ва фасод табиатлик кишилар билан бўлган суҳбат эса ёқимсиз сифат ва қабих иллатларга етаклайди. Ёмонлар билан яхшилар суҳбати орасидаги фарқ шамол таъсири қиёсида кўринади. “Шамол ёмон жойдан ўтиб қолса, бадбуй ҳидларни олиб келади. Агар ширин ҳидли жойлардан ўтиб қолса муаттар исларни олиб келади”.

БАЙТ: Ҳар кимнинг бор экан танида жони ким билан сўзлашса, таъсири урар ёмонлик бўлмаса кимнинг ахволи, доим яхши билан хуш суҳбат қурар. Мажидиддин Хавофӣ. [Саодатнома, 1995, 142 б].

Халқимизда шундай мақол бор. “Ақл ёшда эмас, бошда”. Ёшлардан маслаҳат олишдан ор қилмаслик керак. Зеро, “Қари билганни пари билмайди дегани”. Ҳам шундай ўзаро боғланган мақоллар ҳисобланади. Шу маънода корейс халқларида ҳам шундай фикрлар мавжуд: 정신은 나이가 아니라 머리에 있다

Шарқ алломалари мулоқотда ишлатиладиган сўзларга кишида доимо эҳтиёж бўлмоғи, ҳар бир гапни ўйлаб, сўнг гапирмоғи лозим. Киши қаерда бўлмасин ва қачон бўлмасин, тилини ёмон сўздан асраса, ўйлаб мулоҳаза билан гапирса, доимо фойда топади. “Аввал ўйла – кейин сўйла”, “Айтилган сўз – отилган ўқ,” уни қайтариб бўлмайди. -말하기 전에 생각하고 단어를 말하십시오.

Яхши инсон кўркам фазилятлар чашмасидир. Одамлар унинг меҳр булоғидан мудом баҳра оладилар. Ҳулқи зебо, маданиятли инсон мулоқотда одамларга руҳий озиқа бахш этади ва бундан ўзи ҳам бир завқ олади. Хушмуомала бўлиш сандан ортиқча бир нарсани талаб этмайди. Бежизга айтилмайди: “Гўзал ҳулқ – гўзал қалб ифодаси”, деган ўзбекнинг мақоли бор. Корейс халқларида ҳам шундай мақолни кўп ишлатади-좋은 행동은 아름다운 마음의 표현입니다.

Р.Усмоновнинг “Саодатнома” номли асарини қўлимга олиб мутолаа қилганимда инсондаги гўзаллик туйғуси бамисоли ғунча бўлса, унинг мумтоз ҳулқи, одоби бу ғунчанинг хусн тимсолидир. Бу фазилятлар, бир-бирларини безайдилар ва бойтадилар.

Арасту шундай ёзади: “Иззат тиласанг, ифбатли бўл, улуғлик тиласанг, мулойим бўл, зафар тиласанг, адолат йўлини тут, қадр тиласанг, ростгўй бўл, нажот тиласанг, сабр қил, илм ўрганмоқчи бўлсанг, жидду жаҳд қил” [Ҳикматлар бўстони, 1997, 796]. Шу маънода корейс халқларида ҳам шундай фикрлар мавжуд: 영광을 구하면 순결, 위대함을 구하면 온유, 승리를 구하면 정의의 길, 명예를 구하면 정직, 구원을 구하면 인내, 과학을 배우고 싶다, 열심히 노력하다

Шу аснода бир мақолни келтирмоқчиман “Бешиқдан қабргача илм изла”.

Ҳурмат инсонларга энг муҳим зиёда, шараф, баланд даража бергувчи ахлоқий тарбиядур. Абдулла Авлонийнинг “Гулистон ёки ахлоқ” асари инсоният тарбиясининг гултожи ҳурматдир деб ёзади: **Халқ ичинда мўтабар бирнарсга йўқ ҳурмат каби.** [Авлоний А., Гулистон ёки ахлоқ, 1967, 32 б.].

Ҳурмат эътиборга, халқ назарига тушиш осон эмас, бунинг учун инсондан катта меҳнат машаққат талаб этилади. Ҳурматга сазовор бўлиш учун аввало шахс оилада мукамал тарбия олиши керак. “Қуш уясида кўрганини қилади”- 새는 집에서 본 대로 한다, “Онасини кўриб қизини ол” деган ўзбек халқ мақоллари замирида катта маъно мужассам. [Ўзбек халқ мақоллари, 2012, 325 б.].

НАТИЖАЛАР.

Аслини олганда, ахлоқ-маънавиятнинг ўзаги. Инсон ахлоқи шунчаки салом-алик, хушмуомаладангина иборат эмас. Ахлоқ бу аввало инсоф ва адолат туйғуси, иймон, ҳалоллик дегани. Ўтмишда яшаган инсонларнинг ҳурматини бажо этар эканмиз, бугунги кунда яшаб, мустақиллигимиз учун, халқимизнинг фаровон ҳаёти учун курашиб келаётган фидойий инсонларимизни унутмаслигимиз керак.

“Ўзликни англаш тарихни билишдан бошланади”. [Каримов И. “Тарихсиз хотирасиз келажак йўқ”]. Ўз оиласи, насл-насаби билан фахрланиш энг аввало оилавий анъаналарни авайлаб сақлаш ва бойитиш, ота боболарнинг муборак номларига доғ туширмасликка интилиш, ўз меҳнати, билимлари билан насл-насаб обрўсини мустаҳкамлаш, одамларнинг, ҳурмат эҳтиромига сазовор бўлиш истагидир.

“Хафа бўлганни ҳақоратламоқ ўлганнинг устига тепмоқ” демакдир. Маҳмуд аз-Замахшарий “Навбоғ ал-Калим” (Нозик иборалар) асарида шундай ёзади: “Ахмоқ киши бамисоли тумов киши гулнинг ҳидини сезмаганидек

ҳикмат лаззатини билмайди”. [Маънавият юлдузлари, 2003, 916.]. Шу маънода корейс халқларида ҳам шундай фикрлар мавжуд: -어리석은 자는 지혜의 쾌락을 꽃 냄새를 맡아보지 못함과 같이 알지 못한다

МУҲОКАМА.

Огоҳ бўлингизки, саховатли ва ҳурматли, вафодор одамларни йўқотиш эр кишига ўлимдан кўра ҳам оғирроқдир. [Авлоний А. “Гулистон ёки Ахлоқ”, 1967, 42 б.]. Агар ёмон йўлдошга эргашсанг, унинг оғуси билан заҳарланасан. Яхшиси унинг душманлари жумласидан бўл, шунда унинг оғусию, захматю, ҳурматидан қутуласан. Тўғри ва ҳақ йўлдан юрган кишининг юриши арслон юришидан кўра ҳам ҳайбатлироқдир. Ва бу инсон аввало эл ардоғида бўлиб, ҳурматга сазовор бўлади. Ҳалол покиза киши доимо хотиржаму тинчликдадир, бировга хиёнат ва ёмонлик қиладиган киши эса нотинчлику ҳалокатга гирифтор.

“Саёқ юрсанг таёқ йейсан” мақоли шундай ҳолатда ишлатилади.

Киши гапга, нафсга, мақтанчоқликка қанча зўр берса, унинг эл олдидаги ҳурмати шунча камаяди.

Мавлоно Жалолоддин Румий таъкидлайди: [Машриқзамин ҳикматлар бўстони, 1997, 93 б.].

**Яхшиларнинг суҳбатин кўнглингга сол,
Ҳеч ёмоннинг суҳбатинг қилма хаёл!
Кўр, қизил гул боғ ичин хандон қилур
Мард киши номардни ҳам инсон қилур
Гарчи сен бўлсанг агар мрамар каби,
Яхши бирла бўлғай сен гавҳар каби.**

Шу маънода корейс халқларида ҳам шундай байтлар битилган: -

선한 사람의 대화에 주의를 기울이고,

말도 안되는 소리 하지마!

눈먼 붉은 꽃은 정원을 웃게 한다

남자가 바보를 남자로 만든다

대리석 같아도 당신은 진주와 같습니다

ХУЛОСА

Ҳикмат арбобларининг айтишларича, кишининг вужуд гули одоб ранги ва хидидан холи бўлса, у киши одамлар назарида тикандек хору беқадр бўлади,

халқ кўнгли у билан суҳбатлашишдан қолади ҳамда бегона-ошнолар ундан юз ўгирадилар. Унинг аҳволи саҳифасига нафрат қалами билан узоқлик ва бегоналик белгисини кўядилар. Шунинг учун бешарм ва одобсиз кишилар давроннинг даккиси ва танбиҳидан ўзларининг озодлик қанотларини синган ҳолда кўрадилар ва уларнинг меҳру-муҳаббати ҳеч кимнинг дилига ҳеч қачон ўтирмайди.

Бархурдор ибн Маҳмуд

Доно халқимиз “Инсон дунёга бир марта келади” деб бежиз айтмаган. Бу омонат дунёда ажойиб фазилатлари ва ҳатти ҳаракатлари, гўзал ахлоқлари билан эл ҳурматига сазовор бўлиш жуда ҳам инсондан улуғ матонат, сабр, тўғри йўл, машаққат талаб этилади.

Ҳар бир шахс ҳаётнинг мазмундор бўлиши учун энг аввало турмушнинг музмуни, кадр қимматини чуқур англамоғи зарур, шунинг билан бирга, турмушда учрайдиган қарама-қаршиликларни тушунмоғи ва ҳаётда учрайдиган қийинчиликларни оқилона бартараф қила билиши, меҳнат туфайли унга эришиш мумкинлигини англамоғи лозим. Шу аснода, “Меҳнат инсонни улуғлайди” мақолини келтиришни жоиз деб билдим.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР

1. Каримов И.А. Тарихий хотирасиз–келажак йўқ. 7 жилд. –Тошкент., 2008.
2. Sh.Safarov. Pragmalingvistika. Toshkent, 2008. 57-bet
3. Авлоний А. “Гулистон ёки ахлоқ”. – Тошкент., 1967. – 80 б.
4. Машриқзамин ҳикмат бўстони. – Тошкент., 1997. – 400 б.
5. Ўзбек халқ мақоллари. – Тошкент., 2012, 512 б.
6. Маънавият юлдузлари. – Тошкент., 2003.
7. Авдеева, Л.А., Воронцова, Т.В. Язык одного народа как средства трансляции культур народов мира // Международная конференция «Язык и культура». -М., 2001. - С. 85-86.
8. Апресян Т.Я., Апресян Ю.Д. Об изучении смысловых связей слов. //ИЯШ, 1970, № 2, с. 32-56.
9. Баёнханова, И. Ф. (2021). KOREYS TILIDA SOMATIK FRAZEOLOGIZMLARNING IFODA MA'NOSIGA KO'RA TURLARI. *МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА*, 4(2).

10. Furkatovna, B. I. (2021). DISCURSIVE-PRAGMATIC FEATURES OF KOREAN AND UZBEK ARTICLES ON THE CONCEPT OF "MAN" 사람. *International Journal of Management*, 12(2).
11. Арсентьева Е.Ф. Сопоставительный анализ фразеологических единиц. – Казань: изд-во Казанского университета, 1989, -126 с.
12. Бакиров П.У. Универсальные пословицы разных языков обозначающие одну ситуацию. //Бадий таржиманинг лингво-поетик муаммолари. Республика илмий-амалий анжумани. 2012-йил 23-24-ноябр, Самарқанд, 31-32 бетлар.
13. Брюховская Л.С. Язык как инвариант национального менталитета // Международная конференция. «Язык и культура». — М., 2001. -С. 90.
14. Васкин Т.З. Основные способы перевода корейских пословиц и поговорок на русский язык. //Бадий таржиманинг лингво-поетик муаммолари. Республика илмий-амалий анжумани. 2012-йил 23-24-ноябр, Самарқанд, 47-48 бетлар.
15. Телия В.Н. Первоочередные задачи и методологические проблемы исследования фразеологического состава языка в контексте культуры. /Фразеология в контексте культуры. – М., 1999, -С. 13-24.
16. Телия В.Н. Что такое фразеология. -М., 1966.
17. Корейс халқ мақоллари. «Жаҳон адабиёти» , 2005, №5.
18. Лингвистический энциклопедический словарь — Москва, 1990
19. Лим Су. Корейские народные изречения. -М.: Главная редакция восточной литературы. «Наука», 182. -359 с.
20. Шонг зонг Жин. Корейс мақоллари луғати Сеул-Техакса, 2006. - 217 б.
21. Раҳматуллаев Ш. Ўзбек тилининг изохли фразеологик луғати –Т., “Ўқитувчи”, 1978.
22. 윤희수. 관용어의 고정된 어순 분석 // 논문집 10. 금오 공과대학, 1989. – 11 п.
23. 김문옥 한-우 사전 도서출판 베델사 2006
24. Тухтасинов, И. М. (2011). Лингвокультурологические и гендерные особенности сложных слов в художественном тексте (на материале английского и узбекского языков). Автореф. дисс.... канд. филол. наук. Ташкент: УзГУМЯ.
25. Тухтасинов, И., & Хакимов, М. (2021). Modern views on the problem of distance and traditional methods of teaching italian language in higher education institutions. *Society and Innovation*, 2(2), 111-117.

26. Tukhtasinov, I. M., Muminov, O. M., & Khamidov, A. A. (2017). The days gone by. Novel by Abdulla Qodiriy. Toshkent.
27. Tukhtasinov, I. M. (2018). The structure of the phenomenon of equivalence and its importance for translation strategies. In Modern Romano-German linguistics and new pedagogical technologies in language teaching, Materials of the Republican scientific-practical conference, Samarkand.
28. Тухтасинов, И. М. (2018). Развитие профессиональной компетенции на основе эквивалентности при подготовке переводчиков.
29. Tukhtasinov, I. M. (2017). Discursive approach in the training of translators. In Mat. International scientific and creative forum" Youth in science and culture of the XXI century". Chelyabinsk: Chelyabinsk State Institute of Culture (pp. 229-231).
30. Тухтасинов, И. М. (2012). Национально-культурная специфика сложных слов, выражающих внешность и характер человека, в английском и узбекском языках. Вестник Челябинского государственного университета, (2 (256)), 122-125.
31. Тухтасинов, И., & Хакимов, М. (2021). Современные взгляды на проблему дистанционного и традиционного методов обучения итальянскому языку в высших учебных заведениях. Общество и инновации, 2(2), 111-117.
32. Тухтасинов, И. М. (2017). Дискурсивный подход в обучении переводчиков. In Научные школы. Молодежь в науке и культуре XXI в. (pp. 229-231).
33. Тухтасинов, И. (2021). Таржимоннинг касбий компетенцияси ва фаолият функциялари. Иностранная филология: язык, литература, образование, (3 (80)), 5-10.
34. Тухтасинов, И. (2021). Особенности формирования учебного процесса в системе высшего образования Узбекистана в условиях Covid-19. Иностранная филология: язык, литература, образование, (1 (78)), 11-18.
35. Тухтасинов, И. М. (2020). Лингвокультурологический аспект обучения переводческой компетенции. In Язык и культура (pp. 226-231).
36. Тухтасинов, И. М. (2020). Лингвокультурологический аспект обучения переводческой компетенции. In Язык и культура (pp. 226-231).
37. Tuhtasinov, Ithom and Lutfilloeva, Fahriniso, The Japanese Language Teaching Technologies Based on Computer Simulation Models (September 10, 2019). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3458780>
38. Тухтасинов, И. М. (2019). ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИЙ В ПРОЦЕСС ОБУЧЕНИЯ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ ПЕРЕВОДА. In Россия-Узбекистан.

- Международные образовательные и социально-культурные технологии: векторы развития (pp. 111-113).
39. Тухтасинов, И. М. (2018). Методика выявления эквивалентности слов разносистемных языков в процессе перевода. Бюллетень науки и практики, 4(7), 539-544.
40. Тухтасинов, И. (2017). Таржимада маданияй мослашиш ҳолатлари. Иностранная филология: язык, литература, образование, 2(2 (63)), 5-9.
41. Тухтасинов, И. (2017). Жамият тарихининг ҳозирги босқичида таржимонлар тайёрлашнинг асосий муаммолари. Иностранная филология: язык, литература, образование, 2(4 (65)), 20-24.
42. Тухтасинов, И. (2016). Таржима назариясида тиллараро эквивалентлик тушунчаси ва унинг тадқиқи. Иностранная филология: язык, литература, образование, 1(4), 26-30.
43. Тухтасинов, И. М. СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ СПЕЦИФИКА В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ. ББК 74.48 Р 76, 314.
44. Djurayev, D. M. Linguo-cultural Approach to Teaching Foreign Languages. International Journal on Integrated Education, 3(12), 240-241.
45. Джураев, Д. (2021). ХИТОЙ ТИЛИНИ ЎҚИТИШДА ТАЛАБА ХАРАКТЕРИНИНГ АҲАМИЯТИ. АКТУАЛЬНОЕ В ФИЛОЛОГИИ, 1(1).
46. Джураев, Д. (2020). Талабаларни таълим жараёнида хитой тилига ўқитиш самарадорлигини ошириш методлари. Иностранная филология: язык, литература, образование, (1 (74)), 124-127.
47. Джураев, Д. М. (2017). ИСТОРИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ОБУЧЕНИЯ И МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ КИТАЙСКОГО ЯЗЫКА В УЗБЕКИСТАНЕ. In Актуальные вопросы преподавания китайского и других восточных языков в XXI в. (pp. 84-88).
48. Dilshod, D. (2012). 乌兹别克斯坦与中国重要节日的对比 (Master's thesis, 新疆大学).
49. Турниязов, Н. К. (1985). Принципы формирования синтаксической структуры сложноподчинённого предложения в узбекском языке/-Ташкент. Укитувчи.-1985,-с22.
50. Turniyozov, N., & Rahimov, A. (2006). O'zbek Tili [M].
51. Турниёзов, Н. (1998). Назарий грамматикадан очерклар. Самарқанд: СамДЧТИ, 998, 48.

-
52. Сулейманова, Н. М., & Турниязов, Н. К. (2018). О ФОРМИРОВАНИИ СТРУКТУРНОЙ СХЕМЫ В ЧЕЛОВЕЧЕСКОМ СОЗНАНИИ. In Научные школы. Молодёжь в науке и культуре XXI века (pp. 39-42).
53. Турниёзов, Н. (2016). Синтагматик муносабат ва дискурс шаклланишига доир баъзи қайдлар. Иностранная филология: язык, литература, образование, 1(4), 10-13.